

Teoriden Pratiğe

Sosyal Bilgiler Öğretimi

Editör-Yazar
Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA

Editör-Yazar: Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA

Teoriden Pratiğe
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

ISBN 978-625-6810-65-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Sosyal bilgiler, farklı sosyal bilim disiplinlerinin bir araya gelmesiyle oluşan bir programdır. Genel olarak sosyal bilgiler öğretiminin ana çerçevesini, öğretim programlarının yapısı ve özellikleri belirlemektedir. Bu anlamda ilkökul, ortaokul ve lisans düzeyindeki öğretim programları temel teşkil etmektedir. Çünkü sosyal bilgiler öğretiminin daha etkili olabilmesinde, ilkökul ve ortaokul düzeyindeki öğretim programını uygulayacak olan öğretmenlerin yetiştiği lisans programı göz ardı edilemez. 2005 yılında uygulamaya konulan sosyal bilgiler öğretim programı çeşitli güncellemelerle birlikte, 2018’de gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda değiştirilmiştir. 2006 yılında değiştirilip uygulanan öğretmenlik lisans programı ise 2018 yılında güncellenerek değiştirilmiştir. Programlardaki bu iki temel değişiklik, bu kitabın hazırlanmasının dayanak noktasını oluşturmaktadır.

2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlayan ortaokul ve lisans programlarıyla birlikte, sosyal bilgiler öğretiminin gündemine farklı özelliklerdeki yeni konu ve çalışma alanları girmiştir. Özellikle sosyal bilgiler eğitimi lisans programı ile gündeme gelen “yeni dersler” sosyal bilgiler eğitimcilerinin ihtiyaç duyduğu doğru kaynakların azlığını da beraberinde getirmiştir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin mezun olduktan sonra girdikleri dersler göz önünde bulundurularak, ilgili derslere yönelik bölümlere detaylı ve etkinlikler çerçevesinde yer vermesi açısından bu kitap, oldukça önemlidir. Her bir bölümü kendi alanında uzman yazarlar tarafından yazılan bu kitabın, bu anlamda alandaki büyük bir boşluğu dolduracağı varsayılmaktadır. Ayrıca bu kitabın sosyal bilgiler eğitimi alanında farklı derslere giren akademisyenlere, öğretmenlere ve lisansüstü eğitimdeki öğrencilere de zengin bir içerik sağlayacağı düşünülmektedir.

Sosyal bilgiler öğretimine katkı sağlayacağı düşünülen bu kitap, büyük bir emeğin ve özverinin ürünüdür. Konu dağılımları ve içeriklerinin nasıl olması gerektiği konusunda üzerinde düşünülerek, alanda emek sarf eden herkesin istifade edeceği bir başucu eseri olması temennisiyle yoğun çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bölümlerin yazımı aşamasına geçilmeden önce, kitabın bütünlüğünü sağlamak açısından yazarlara ana bir taslak sunulmuş ve bölümler buna göre oluşturulmuştur. Bu yönüyle teorik bilgiden ziyade, kitabın yazılma gerekçesine uygun olarak ilgili bölüme ilişkin bilgilerin pratikte nasıl kazandırılacağı da netleştirilmeye çalışılmıştır. Sosyal bilgiler eğitiminde, teori ile uygulama arasında sağlam bir köprü kurmak amacıyla hazırlanan ve teorik bilgiler yanında her bir bölüm için çok etkinlik uygulama örneği de içeren eser, 11 bölümden oluşmaktadır.

Öncelikle kitabın hazırlanmasında yazar olarak en büyük katkıyı sağlayan, alanında uzman sosyal bilgiler eğitimcisi hocalarımıza çok teşekkür ederiz. Bu-

nunla birlikte kitabın basımında katkılar sağlayan başta Servet Sarıkaya olmak üzere Pegem Akademi Yayıncılık ailesine de teşekkürlerimi sunarım.

Eserin ortaya çıkma sürecinde oldukça öz verili ve titiz bir çalışma sergilenmeye çalışılmıştır. Buna rağmen oluşabilecek eksiklik ve hataları sonraki basımlarda eserimizin iyileştirilmesi adına katkıda bulunma adına editöre ya da bölüm yazarlarına bildirmenizi rica ediyoruz.

Kitabın bu alanda çalışanlara yol göstermesi, ilham vermesi ve alan literatürüne katkı sağlaması dileklerle.

Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA

Eylül, 2023

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör-Yazar: Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA

1. Bölüm: Sosyal Bilgiler Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları

Doç. Dr. Hülya KARAÇALI TAZE, Sinop Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-6592-0807

2. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilişim Teknolojileri

Dr. Öğr. Üyesi Seda ÖNGER, Uşak Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4910-6135

3. Bölüm: Sosyal Bilgilerde Beceri Eğitimi

Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5684-6492

4. Bölüm: Sosyal Bilgilerde Değer Eğitimi

Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5684-6492

Doktorant Mutlu KÜRÜMLÜOĞLU, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-4189-2239

5. Bölüm: İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi

Doç. Dr. Nazike KARAGÖZOĞLU, Yozgat Bozok Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7410-3286

6. Bölüm: Vatandaşlık Bilgisi

Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2009-7543

7. Bölüm: Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Çocuk Oyunları

Dr. Öğr. Üyesi Durdane ÖZTÜRK, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5116-7933

8. Bölüm: Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme

Doç. Dr. Serpil RECEPOĞLU, Kastamonu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4189-4456

9. Bölüm: Sanat ve Müze Eğitimi

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Elvan, Ordu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1357-966X

10. Bölüm: Sosyal Bilgilerde Sözlü ve Yazılı Edebiyat

Doç. Dr. Kibar AKTIN, Sinop Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6238-3500

11. Bölüm: Harita Bilgisi ve Uygulamaları

Arş. Gör. Dr. Alaattin ARIKAN, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0211-2009

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENME VE ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI

Giriş.....	2
Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amacı ve Temel İlkeleri	3
Sosyal Bilgiler Öğretiminin Tarihiçesi	5
Sosyal Bilgilerde Öğrenme ve Öğretmenin Anlamı	6
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Temel Yaklaşımlar	11
Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	11
Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	12
Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	12
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımları	13
İşbirlikli Öğrenme (Vygotsky).....	13
Çoklu Zekâ (Gardner)	15
Proje Tabanlı Öğrenme (J. Dewey)	15
Kuantum Öğrenme (Lazanov).....	17
Aktif Öğrenme	18
Yaşantısal Öğrenme (Kolb)	18
Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikler	20
Öğretim Stratejileri	20
Sunuş Yoluyla Öğretim.....	20
Buluş Yoluyla Öğretim	21
Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretim.....	22
Aktif Öğretim Yöntem ve Teknikleri	24
Altı Şapkalı Düşünme Tekniği.....	24
İstasyon Tekniği.....	25
Akvaryum Tekniği	27
Beyin Fırtınası	28
Düşün-Eşleş-Paylaş.....	29
Balık Kılıçığı.....	31
JIGSAW	33
5N1K Tekniği.....	34
KWL.....	38

WSQ.....	41
Sinektik.....	42
Kaynakça.....	48

2. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

Giriş.....	54
Eğitimde Teknoloji Kullanımı	55
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Kullanımı	58
Yeni Nesil Dijital Araçların Kullanımı.....	60
Web 2.0 Araçları.....	60
IconFinder.....	61
Zamzar.....	63
Visme.....	64
SmallPDF	66
Freepik.....	67
GoQR.me	69
Socrative.....	70
LearningApps	72
Wevideo.....	75
Pixton.....	79
GoConqr	81
Yapay Zeka Araçları	83
Gamma.app.....	83
ChatGPT.....	84
Runway	85
Plaito.ai	86
Newspaper Navigator	86
Kaynakça.....	93

3. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLERDE BECERİ EĞİTİMİ

Giriş.....	98
Beceri Kavramı	99
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi	100
21. Yüzyıl Becerileri.....	104
Sosyal Bilgiler Öğretimi Programında Beceriler.....	107
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Araştırma Becerisi	110
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Çevre Okuryazarlığı Becerisi.....	113
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi.....	114
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dijital Okuryazarlık Becerisi	115
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Eleştirel Düşünme Becerisi.....	116
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Empati Becerisi	118
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Finansal Okuryazarlık Becerisi	119
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Girişimcilik Becerisi	121
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Gözlem Becerisi	122
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Harita Okuryazarlığı Becerisi.....	123
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Hukuk Okuryazarlığı Becerisi.....	125
Sosyal Bilgiler Eğitiminde İletişim Becerisi.....	127
Sosyal Bilgiler Eğitiminde İş birliği Becerisi.....	128
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kalıp Yargı ve Önyargıyı Fark Etme Becerisi	129
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kanıt Kullanma Becerisi	130
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Karar Verme Becerisi.....	132
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Konum Analizi Becerisi	133
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Medya Okuryazarlığı Becerisi	134
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânı Algılama Becerisi	135
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öz Denetim Becerisi.....	137
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Politik Okuryazarlık Becerisi	138
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Problem Çözme Becerisi.....	139
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sosyal Katılım Becerisi	140
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Tablo, Grafik ve Diyagram Çizme ve Yorumlama Becerisi	141
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Türkçeyi, Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi	143
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yenilikçi Düşünme Becerisi.....	144
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi.....	145
Kaynakça.....	151

4. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLERDE DEĞER EĞİTİMİ

Giriş.....	156
Değer.....	157
Değer Eğitiminde Kullanılan Yaklaşımlar Yöntem ve Teknikler.....	159
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Değerler Eğitimi.....	160
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Adalet Değeri.....	161
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Aile Birliğine Önem Verme Değeri.....	163
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bağımsızlık Değeri.....	165
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Barış Değeri.....	166
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilimsellik Değeri.....	167
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Çalışkanlık Değeri.....	169
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dayanışma Değeri.....	170
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Duyarlılık Değeri.....	172
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dürüstlük Değeri.....	176
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Estetik Değeri.....	177
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Eşitlik Değeri.....	178
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Özgürlük Değeri.....	179
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Saygı Değeri.....	181
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sevgi Değeri.....	182
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sorumluluk Değeri.....	183
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Tasarruf Değeri.....	187
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Vatanseverlik Değeri.....	187
Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yardımseverlik Değeri.....	188
Kaynakça.....	194

5. BÖLÜM

İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ EĞİTİMİ

Giriş.....	198
İnsan Hakları.....	199
İnsan Hakları ile İlgili Temel Kavramlar.....	199
Hak.....	200
Özgürlük.....	201
Sorumluluk.....	202
Eşitlik.....	203
Adalet.....	205
Hukuk.....	207

İnsan Haklarının Özellikleri	207
Evrensellik.....	208
Bireysellik.....	209
Dokunulmazlık.....	209
Vazgeçilmezlik/ Devredilmezlik	209
Mutlaklık	209
Bütünlük/Bölünmezlik.....	209
İnsan Haklarının Sınıflandırılması	210
İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi.....	214
Türklerde İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi	226
İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Konusunda Faaliyet Gösteren Kurum ve Kuruluşlar	237
Uluslararası Kurum ve Kuruluşlar	237
Bölgesel Kurum ve Kuruluşlar	243
Ulusal Kurum ve Kuruluşlar.....	247
Demokrasi	249
Demokrasi ve Demokrasinin İlkeleri	250
Egemenlik	251
Güçler Ayrılığı	251
Siyasal Partiler	251
Seçimler.....	252
Kamu Özgürlükleri.....	253
Hukuk Devleti	253
Demokrasi Türleri ve Teorileri.....	253
İnsan Hakları ve Demokrasi ile İlgili Yaşanan Temel Sorunlar	257
İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi	260
Ailede ve Okulda İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitiminin Önemi.....	261
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programı	262
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında İnsan Hakları ve Demokrasi.....	263
Kaynakça.....	269

6. BÖLÜM

VATANDAŞLIK BİLGİSİ

Giriş.....	274
Vatandaşlık ile İlgili Temel Kavramlar.....	276
Toplum Hayatını Düzenleyen Kurallar	280
Örf ve Adetler	283
Görgü Kuralları	283

Ahlak Kuralları	284
Din Kuralları.....	284
Hukuk Kuralları.....	285
Temel Hak ve Ödevler	286
Türkiye Cumhuriyeti'nin Temel Nitelikleri ve Yapısı	290
Değişen Vatandaşlık Anlayışı	292
Farklı Ülkelerde Vatandaşlık Eğitimi.....	293
Ülkelerin Vatandaşlık Eğitimi Etkileyen Faktörler	294
Vatandaşlık Eğitimi ile İlgili Uluslararası Teşkilatlar	295
Türkiye'de Vatandaşlık Eğitiminin Gelişimi.....	297
Meşrutiyet Dönemi	298
Cumhuriyet Dönemi.....	299
Sosyal Bilgiler ve Vatandaşlık Eğitimi.....	303
Kaynakça.....	309

7. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE YEREL ÇOCUK OYUNLARI

Giriş.....	314
Oyun Kavramı	315
Oyunun Amaçları	318
Oyunun Tarihsel Süreci.....	320
Oyun Türleri	322
Oyun Kuramları Temelli Sınıflandırma	324
Gelişimsel Özelliklere Dayalı Sınıflandırma	324
Sosyal Etkileşime Dayalı Sınıflandırma	327
Oyun Uygulamaları Temelli Sınıflandırma	328
Öz Yapılarına Göre Oyunlar.....	329
Oynandığı Yere Göre Oyunlar	329
Araç İçerip İçermediğine Göre Oyunlar.....	330
Oyun Alanları	332
Kapalı Oyun Alanları.....	334
Açık Oyun Alanları.....	335
Oyun ve Oyunun Gelişim Alanlarına Etkisi.....	336
Oyunun Fiziki Gelişimine Etkisi	337
Oyunun Zihinsel Gelişimine Etkisi	337
Oyunun Psikomotor Gelişimine Etkisi	337
Oyunun Sosyal Gelişimine Etkisi.....	338

Oyunun Duygusal Gelişimine Etkisi.....	338
Oyunun Dil Gelişimine Etkisi	338
Oyun ve Öğrenme.....	339
Oyunla Öğretim	339
Oyunu Planlama, Uygulama ve Değerlendirme	341
Oyun Etkinliğini Planlama	341
Oyun Etkinliğini Uygulama	342
Oyun Etkinliğini Değerlendirme	343
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Oyun.....	344
Eğitsel Oyun ve Özellikleri	344
Sosyal Bilgiler Dersi ve Eğitsel Oyunlar.....	346
Sosyal Bilgiler Dersi ve Yerel-Geleneksel Çocuk Oyunları	351
Kaynakça.....	359

8. BÖLÜM

YETİŞKİN EĞİTİMİ VE HAYAT BOYU ÖĞRENME

Giriş.....	366
Yetişkin Eğitimi ile İlgili Temel Kavramlar	367
Yetişkin	367
Yetişkin Eğitimi	368
Örgün Eğitim.....	369
Yaygın Eğitim.....	369
Sargın Eğitim	370
Hayat Boyu Öğrenme	371
Öğrenen Toplum	372
Yetişkin Eğitiminin Tarihçesi.....	373
Yetişkinlerin Özellikleri	374
Yetişkin Eğitimiyle İlgili Yaklaşım ve Modeller.....	376
Andragoji.....	376
Dönüşümsel Öğrenme Modeli.....	379
Öz-Yönelimli Öğrenme Modeli.....	381
Yetişkin Eğitiminde Program Planlama	383
Öğretim Etkinlikleri ve Yetişkin Öğrenme Özellikleri.....	386
Hayat Boyu Öğrenme	390
Hayat Boyu Öğrenme Temel Özellikleri	394
Hayat Boyu Öğrenme Yeterlilikleri.....	396
Hayat Boyu Öğrenme Uygulamaları.....	399
Kaynakça.....	404

9. BÖLÜM

SANAT VE MÜZE EĞİTİMİ

Giriş.....	408
Sanata Dair Temel Kavramlar.....	409
Sanat.....	409
Sanat Eseri.....	411
Estetik	413
Yaratıcılık	413
Sanat Eleştirisi	414
Sanat Tarihi	415
Farklı Kültürlerde ve Dönemlerde Ortaya Konan Sanat Eserlerine Örnekler	415
İlkel Mağara Sanatı.....	415
İlkçağda Anadolu, Mezopotamya ve Mısır Sanatı	416
Antik Yunan ve Roma Sanatı.....	419
Bizans Sanatı.....	421
İslam Sanatı.....	423
Türk Sanatı	425
Sanat Eğitiminin Amacı ve Önemi	426
Sanatın Toplumsal, Kültürel ve Politik Değişimlerle Etkileşimi	428
Sanat Eğitiminde Kullanılan Yöntem-Teknikler	429
Kopya Yöntemi	429
Bellek Eğitimi Yöntemi.....	429
Gösteri Yöntemi.....	430
Yaratıcı Drama.....	430
Eğitsel Oyunlar	430
Müze Dair Temel Kavramlar.....	431
Müze.....	431
Kültürel Çeşitlilik	431
Sergileme	431
Müze Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	432
Dünyada Müzeciliğin Tarihsel Gelişimi.....	432
Türk Müzeciliğinin Tarihsel Gelişimi.....	432
Müze Türleri ve İşlevleri.....	435
Koleksiyonlarına Göre Müzeler	436
Genel Müzeler	436
Sanat Müzeleri	437
Tarih Müzeleri	437
Arkeoloji Müzeleri	438
Etnografya Müzeleri	439

Bilim ve Teknoloji Müzeleri.....	440
Endüstri Müzeleri	441
Doğa Tarihi Müzeleri.....	441
Müze Eğitiminin Amacı ve Önemi	443
Müze Eğitiminde Kullanılabilecek Yöntem- Teknikler	444
Bilinç Koridoru Tekniği	444
Hazine Avı Tekniği.....	445
Donuk İmge Tekniği.....	445
Geriye Dönüş Tekniği.....	445
Atölye Çalışmaları.....	446
Müze Eğitiminin Planlanması ve Uygulanması	447
Hazırlık Aşaması	447
Müze Eğitiminin Uygulanması	448
Müze Eğitiminin Değerlendirilmesi.....	449
Sosyal Bilgilerde Müze Eğitiminin Önemi.....	450
Kaynakça.....	455

10. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLERDE SÖZLÜ VE YAZILI EDEBİYAT

Giriş.....	462
Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Edebiyat	462
Edebiyat, Edebi Eser ve Ticari Kitap Kavramları.....	464
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler	465
Sosyal Bilgiler Derslerinde Bir Öğretim Materyali Olarak Edebi Ürün Belirleme İlkeleri	466
Sosyal Bilgilerde Sözlü Ve Yazılı Edebiyat Ürünleri.....	477
Mit ve Mitin Özellikleri	478
Miti Oluşturan Etmenler.....	479
Mitin Diğer Türlerden Farkı.....	480
Destan ve Destanın Özellikleri.....	482
Destan Çeşitleri.....	484
Sosyal Bilgiler Derslerinde Destan	487
Seyahatnameler ve Gezi Yazıları	488
Sosyal Bilgiler Derslerinde Seyahatnameler	491
Tarihi Romanlar	492
Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihi Romalar	494
Şiir	495
Sosyal Bilgiler Derslerinde Şiir.....	498

Hikâyeler	499
Sosyal Bilgiler Derslerinde Hikâyeler	503
Biyografiler.....	503
Biyografinin Tarihsel Süreci	504
Türk Edebiyatında Biyografi.....	506
Sosyal Bilgiler Derslerinde Biyografi.....	507
Hatıratlar (Anılar)	508
Sosyal Bilgiler Derslerinde Hatıratlar.....	511
Fıkralar	512
Sosyal Bilgiler Derslerinde Fıkralar	513
Atasözleri	514
Sosyal Bilgiler Derslerinde Atasözleri	516
Özdeyişler.....	517
Sosyal Bilgiler Derslerinde Özdeyişler	518
Türküler	520
Kaynakça.....	534

11. BÖLÜM

HARİTA BİLGİSİ VE UYGULAMALARI

Giriş.....	542
Haritalarla İlgili Temel Kavramlar	542
Haritacılığın Tarihsel Serüveni.....	549
Haritalama Teknikleri.....	558
Mekânsal Verilerin Haritalara Aktarılması.....	558
Nokta	559
Çizgi.....	559
Alan.....	559
Tematik Haritalama Teknikleri	560
Akış	560
İzoritmik.....	561
Koroplet (Hücre Renklendirme).....	561
Noktalama.....	562
Oransal İşaret.....	563
Kartogram.....	564
Haritalarda Yerşekillerinin Gösterilmesi	565
Renklendirme.....	565
Gölgelendirme.....	566
Kabartma.....	567

Tarama.....	567
İzohips (Eşyüksekti Eğrisi)	567
Projeksiyon Yöntemleri	568
Silindirik Projeksiyon	570
Düzlem Projeksiyon	571
Konik Projeksiyon.....	572
Harita Türleri ve Kullanım Alanları.....	575
Konularına Göre Haritalar	576
Genel Haritalar	577
Ölçeklerine Göre Haritalar	582
Küçük Ölçekli Haritalar	583
Orta Ölçekli Haritalar	583
Büyük Ölçekli Haritalar	583
Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Harita Bilgisi ve Uygulamalarının Yeri	583
Kaynakça.....	598
Yazarlar Hakkında.....	603